

Pozice SP ČR k návrhu na revizi benchmarků pro výpočet bezplatné alokace emisních povolenek

Svaz průmyslu a dopravy oceňuje možnost vyjádřit se k [návrhu nařízení](#), kterým se stanoví revidované referenční hodnoty pro bezplatné přidělování povolenek na emise na období let 2026 až 2030 podle článku 10a(2) směrnice Evropského parlamentu a Rady 2003/87/ES.

1. Obecná připomínka:

SP ČR chápe, že Komise musela dle platné legislativy přijít s návrhem na stanovení benchmarků pro období 2026-2030, nicméně:

- a) Komise přichází s finálním návrhem hodnot benchmarků s takřka půlročním zpožděním oproti předpokladu uvedenému ve směrnici. To je velice znepokojující, zejména vzhledem k předvídatelnosti podnikatelského prostředí a možnosti včas reagovat na případné odmítnutí návrhu tak, aby mohly být stále s rezervou dodrženy termíny přidělování a vyřazování povolenek.
- b) domníváme se, že umělé a na nerealistických předpokladech založené zpřísnění benchmarků v řadě odvětví a zároveň usilování o zlepšení konkurenceschopnosti evropského průmyslu nejsou komplementární cíle, zvláště pak v kontextu aktuální krize evropského průmyslu a nenaplnění externích podmínek potřebných pro jeho dekarbonizaci.

Za zásadní problém vzhledem k aktuálnímu období ale i do budoucna považujeme zejména návrhy týkající se Heat benchmark a Fuel benchmark (obojí tzv. fall-back benchmarks), které jsou plošné a nereflektují realistické možnosti firem. V rámci produktových benchmarků v chemickém sektoru vidíme problém zejména v radikální redukci benchmarků pro výrobu kyseliny dusičné, styrenu, sazí (carbon black), fenolu a acetonu.

Dokud nebude přehodnocena metodika výpočtu benchmarků (viz připomínka 3), měly by být použity stávající benchmarky a to zejména u tzv. fallback benchmarks (paliva/teplo).

Odůvodnění:

V současné době je snižování alokace bezplatných povolenek kontraproduktivní a v konečném důsledku nepovede ke snížení emisí skleníkových plynů při současném zachování výroby, ale ke snížení emisí dojde spíše na úkor ukončení výroby (uzavření provozů).

V současnosti se průmysl EU potýká s vysokými cenami energií a související konkurencí výrobců mimo EU a nadále nejsou naplněny další externí podmínky nutné pro dekarbonizační investice. Dramatický úbytek bezplatné alokace tak již toliko nepůsobí jako motivační prvek k dekarbonizaci, ale jako prohlubující se past pro průmysl.

Navrhované hodnoty podle našeho názoru neodpovídají časové, technologické a ekonomické realitě a možnostem průmyslových provozů v období 2026–2030. V mnoha energeticky náročných procesech zůstává zemní plyn nadále nenahraditelný, protože dostupné nízkoemisní alternativy, jako je rozsáhlé využití zeleného vodíku nebo plná elektrifikace procesů, nejsou v průmyslovém měřítku technicky ani ekonomicky realizovatelné. Snížením hodnot benchmarků by ekonomický tlak na výrobce ještě více zesílil, což by dále limitovalo možnosti investic do dekarbonizace.

SP ČR taktéž upozorňuje, že sama EK přichází s tímto návrhem se značným zpožděním. Období, pro které mají tyto hodnoty platit, již dávno začalo. Průmysl potřebuje stabilitu a předvídatelnost, nikoli retrospektivní legislativu v době, kdy by měl plánovat investice.

2. Transparentnost a konzultace se sektorovými stakeholdery:

Směrnice EU ETS v článku 10a odstavci 2 vyžaduje pro stanovení referenčních hodnot v jednotlivých odvětvích a pododvětvích konzultaci relevantních stakeholderů. Domníváme se, že součástí konzultací by měl být i seznam zařízení zvažovaných pro výpočet referenčních hodnot (10 % nejúčinnějších zařízení) s ohledem například na nové požadavky na monitorování a podávání zpráv dle revidovaných pravidel pro monitorování a vykazování ((EU) 2020/2085). Ačkoli SP ČR vítá možnost vyjádřit se k návrhu nařízení, je třeba poznamenat, že i přes průběžné odhady hodnot benchmarků řádné konzultace s příslušnými zúčastněnými stranami během fáze přípravy návrhu bohužel neproběhly. To je v rozporu s principem lepší regulace a inkluzivního přístupu a v budoucnu by se tomu mělo zabránit. Současně upozorňujeme na problém dramaticky zpožděného návrhu z benchmarků ze strany Komise, který je uveden již v obecné připomínce. Požadujeme, aby termíny pro publikaci návrhů takového stupně důležitosti byly do budoucna pro Komisi včasné a závazné.

3. Metodologie:

Současná metodologie pro výpočet benchmarků počítá jejich hodnotu z průměru 10 % nejúčinnějších zařízení. Nicméně mezi zařízeními existují značné rozdíly dané nejenom technologií, ale i velikostí. Je tedy (i v kontextu uvedeném v připomínce výše) zapotřebí, aby se urgentně přistouplilo k revizi metodiky stanovení benchmarků tak, aby byly jejich hodnoty založené na emisní intenzitě relevantního podílu výrobních kapacit (alespoň 10-15 % výrobní kapacity s nejnižšími emisemi). **V některých sektorech může jedna či dvě instalace disproportčně ovlivnit situaci všech ostatních (např. výroba oceli redukcí železné rudy vodíkem nebo např. malá zařízení, jejichž spotřeba paliv/tepla může být významným podílem pokryta biomasou). V této souvislosti také voláme po tom, aby byly do budoucna benchmarky stanovovány výhradně na základě technologií, které jsou aplikovatelné (technicky i ekonomicky) skrze celou EU, tj. aby byly zohledněny regionální a místní podmínky.**

Vítáme návrh Komise na stanovení sektorových fall-back benchmarků, ideálně, pokud by bylo možné tyto uplatnit ještě v rámci aktuálního obchodovacího období. Nicméně i při tomto návrhu je stále relevantní připomínkou stanovit hodnoty na základě daného podílu výrobní kapacity, nikoliv počtu zařízení.

3.1 Vyloučení zařízení s 95 % emisí pocházejících z udržitelné biomasy v letech 2021 a 2022

Návrh nařízení stanoví v příloze, části 3 Referenční hodnoty pro teplo a paliva, hodnoty pro referenční hodnotu pro teplo pro období 2026–2030 na úrovni 31,2 EUA/TJ a hodnotu pro průměrnou hodnotu 10 % nejúčinnějších zařízení v letech 2021 a 2022 na úrovni 7,4 t ekvivalentu CO₂/TJ. Směrnice 2003/87/ES o zavedení systému pro obchodování s povolenkami na emise skleníkových plynů v Unii (dále jen „směrnice o EU ETS“) v článku 10a odstavci 2 vyžaduje, aby byla dodržována harmonizovaná pravidla pro monitorování, vykazování a ověřování emisí skleníkových plynů souvisejících s výrobou za účelem stanovení referenčních hodnot ex ante. Revidovaná pravidla pro monitorování a vykazování v prováděcím nařízení Komise (EU) 2020/2085, kterým se mění a opravuje prováděcí nařízení (EU) 2018/2066 o monitorování a vykazování emisí skleníkových plynů podle směrnice 2003/87/ES (dále jen „MRR“), vyžadují od 1. ledna 2022 prokázání kritérií udržitelnosti biomasy používané k výrobě energie, aby mohla být považována za uhlíkově neutrální podle pravidel stanovených směrnicí (EU) 2018/2001 o podpoře využívání energie z obnovitelných zdrojů (dále jen

„směrnice RED“). Zařízení s více než 95 % emisí pocházejících z udržitelné biomasy by pak mělo být vyloučeno z EU ETS1. Návrh nařízení však neposkytuje žádné informace o tom, zda seznam zařízení zvažovaných pro stanovení referenční hodnoty pro výrobu tepla na období 2026–2030 zahrnuje i zařízení s více než 95 % emisí pocházejících z udržitelné biomasy (opět se tak vracíme k připomínce č. 2 a otázce transparentnosti). Tato zařízení by neměla tvořit referenční hodnotu pro období 2026–2030 a výpočty průměrných 10 % nejúčinnějších zařízení i referenčních hodnot pro teplo je třeba přehodnotit a přepočítat.